

[Αρχή Σελίδας 1]

ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	31-03-2024

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η Αξία της Ειρήνης

Στις μέρες μας, οι εικόνες των συνεχών πολέμων και το ψυχροπολεμικό κλίμα που επικρατεί μας κάνουν να αναλογιστούμε την στάση μας απέναντι στις συνέπειες αυτών των επιχειρήσεων και στα οφέλη της ειρήνης. Σιγά-σιγά όλοι αντιλαμβανόμαστε πως αποτελεί επιτακτική ανάγκη να ξεφύγουμε από τους πολέμους και να στραφούμε προς τον διάλογο και την ειρήνη. Έτσι, η αξία της ειρήνης αναδεικνύεται μεγάλη και μας δημιουργεί το αίσθημα για μια οριστική απαλλαγή από τους πολέμους.

Αρχικά, η ειρήνη δημιουργεί ένα πρόσφορο έδαφος για την τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο και εξέλιξη, η οποία οδηγεί στην καλυτέρευση των όρων διαβίωσης. Αντίθετα με την εποχή των πολέμων, η τεχνολογία βοηθά τον άνθρωπο στα καθημερινά του προβλήματα και δεν αναλώνεται σε κατασκευές νέων όπλων και συστημάτων που είναι ικανά να καταστρέψουν ολόκληρα κράτη μέσα σε λίγα λεπτά. Επιπροσθέτως, με την ειρήνη οι άνθρωποι και οι λαοί ζουν αρμονικά, εκπληρώνοντας όλους τους στόχους και τις επιδιώξεις τους. Επίσης, επικρατεί η έννομη τάξη, η ηρεμία και η γαλήνη σ' όλους τους τομείς της ζωής, με αποτέλεσμα τα άτομα να αισθάνονται σιγουριά και ασφάλεια για τη ζωή τους, για το μέλλον τους και να επιδίδονται απρόσκοπτα στη δημιουργική τους προσπάθεια για πρόοδο και εξέλιξη.

Επιπλέον, τα οφέλη της ειρήνης φαίνονται και στον τομέα της οικονομίας του κάθε κράτους, αφού οι κυβερνήσεις δαπανούν ποσά για τομείς, όπως είναι η παιδεία, η υγεία, η ασφάλιση συντελώντας μ' αυτόν τρόπο, στην κοινωνική πρόοδο και στην ανέλιξη του κράτους. Αντίθετα, τα τεράστια χρηματικά ποσά που δαπανώνται σε περιόδους πολέμων ή σε περιόδους προετοιμασίας και ετοιμότητας για έναν πόλεμο, δαπανώνται σε άλλους τομείς, ζωτικούς για την εξελικτική πορεία ενός κράτους. Έτσι, με την αύξηση των κοινωνικών παροχών βελτιώνεται η ποιότητα της ζωής του λαού και γίνονται έργα κοινής ωφέλειας.

Η σημαντικότερη προϋπόθεση είναι ο αφοπλισμός των κρατών, με τον οποίο οι εξοπλισμοί μειώνονται ή καταργούνται συμβάλλοντας έτσι στην διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και στην επίτευξη του τελικού στόχου του ανθρώπου. Παράλληλα, η παροχή ανθρωπιστικής παιδείας θεωρείται αναγκαία για τη δημιουργία ολοκληρωμένων και υπεύθυνων προσωπικοτήτων που θεωρούν την ειρήνη ως ύψιστο αγαθό και αγωνίζονται για την εδραίωσή της. Ακόμη, αναγκαία είναι η εξάλειψη των

[Αρχή Σελίδας 2]

φυλετικών διακρίσεων αλλά και κάθε είδους ανισοτήτων και αδικιών, για να εξασφαλιστεί ένα ήρεμο κλίμα συμβίωσης των ανθρώπων και εξάλειψης της πιθανότητας πολεμικής αναμέτρησης.

Συμπερασματικά, η ειρήνη αποτελεί τον μοναδικό δρόμο για την αρμονική και φιλική συμβίωση όλων των χωρών και οφείλουν οι κυβερνήσεις των κρατών να δημιουργήσουν κατάλληλο έδαφος για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων επικράτησής της.

**Ηρακλής Λαμπαδαρίου, Εφημερίδα Καβάλας «Χρονόμετρο», 26-11-2005
(διασκευή)**

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

«... Από την ώρα που δημιουργήθηκαν οι τεράστιοι εξοπλιστικοί οργανισμοί σε διάφορα (από οικονομική και πολιτική άποψη καίρια) σημεία του κόσμου, οι πολεμικές ρήξεις και θα προκαλούνται και θα εντείνονται, προπάντων θα διαρκούν, όταν και όσο θα το απαιτούν όχι απλώς λόγοι τοπικών ή ψυχολογικών διενέξεων, αλλά κυρίως τα συμφέροντα των πολεμικών βιομηχανιών που απλώθηκαν σήμερα και γιγαντώθηκαν.

-Υπάρχει άραγε τρόπος να σωθούμε από την πολυκέφαλη αυτή ύδρα ; Ένας είναι να εξαλειφθεί η κατάρρα του πολέμου και να ειρηνέψει η γη. Αλλά πώς ; Ιδού το πρόβλημα.

Ένας Βέλγος καθηγητής της κοινωνιολογίας του πολέμου στο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών , ο στρατηγός Werner , σε πρόσφατο βιβλίο του με τον τίτλο « Ο μέγας φόβος, ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος» (Βρυξέλλες 1976), ως θεραπεία του κακού προτείνει μια παγκόσμια σταυροφορία με σκοπό να ερευνηθούν συστηματικά και με τη συνεργασία όλων των σχετικών επιστημών να ανακαλυφθούν οι «πολεμογενείς δομές» που προκαλούν και συντηρούν τις αιματηρές συρράξεις. Έτσι θα τεθούν οι βάσεις ενός «pacifism scientifique»¹. Αυτός, όταν ριζώνει στις ψυχές των ανθρώπων , θα τους σώσει από το φόβο του πολέμου που γεννάει τον πόλεμο. «Πρέπει» γράφει ο ειρηνιστής στρατηγός «να συγκροτήσουμε ομάδες ερευνητών που με τις ειδικές γνώσεις τους θα μπορούν να αλληλοφωτίζονται ».... «Πιστεύω ότι είναι επείγουσα ανάγκη να δημιουργηθούν αυτά τα κέντρα έρευνας της ειρήνης και του πολέμου σε όλα τα πανεπιστήμια. Εάν μελετούμε τον πόλεμο προτού μελετήσουμε την ειρήνη, είναι γιατί τον θεωρούμε κοινωνική νόσο που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί παρά κατά το μέτρο που θα αποκτήσουμε ακριβή γνώση του».... Για να καταλάβουμε τον πόλεμο, πρέπει να τον μελετήσουμε και για τούτο να κάνουμε έκκληση στους ερευνητές όλου του κόσμου, όπως προωθούνται στα εργαστήρια οι έρευνες για να τελειοποιηθεί η γενοκτονία που ετοιμάζεται με την βελτίωση των εξοπλισμών». Στρατολογούμε επιστήμονες και τεχνικούς υψηλού επιπέδου για να κάνουμε φοβερότερο τον πόλεμο- ας επιστρατέψουμε συναδέλφους τους για ένα άλλο πρόγραμμα : να μελετήσουμε σε βάθος αυτή τη νόσο, μήπως βρούμε τρόπο να τη γιατρέψουμε. Είναι άραγε αυτό το τελευταίο δυνατό ; Γίνεται να απαλλαγεί

[Αρχή Σελίδας 3]

κάποτε η ανθρωπότητα απ' αυτή την επιδημία που απειλεί να την εξαφανίσει ολοκληρωτικά; Μας έχουν κατακλύσει οι απελπιστικές ιερεμιάδες² των σκεπτικιστών. Τελευταία πλήθυναν και οι αυθάδειες των πολεμοχαρών³ που θεωρούν τον πόλεμο όχι απλώς αναγκαίο κακό, αλλά και ευλογία, επειδή τάχα δίνει την ευκαιρία να ανακουφιστεί δημογραφικά και παράλληλα να βελτιωθεί με τον «αγώνα της επιλογής», το γένος....Ας ακούσουμε λοιπόν και μια παρήγορη αισιόδοξη φωνή:

«Κάθε φορά» γράφει στον επίλογο του βιβλίου του ο στρατηγός Werner «που η ανθρωπότητα απειλήθηκε από μια καταστροφή, οι άνθρωποι μπόρεσαν να σωθούν χρησιμοποιώντας το νου τους. Πέτυχαν ήδη να απαλλαγούν από τον κανιβαλισμό⁴, από τη δουλεία, από τους λιμούς. Τίποτα δεν αποδείχνει ότι κινητοποιώντας όλα τα μέσα στην διάνοιά τους δεν θα κατορθώσουν να εξουσιάσουν το φαινόμενο της αυτοκαταστροφής, που είναι ο πόλεμος για να τον εμποδίσουν να εκραγεί. Εδώ παίζεται η ίδια η επιβίωση της ανθρωπότητας.

Προσωπικά δεν είμαι βέβαιος ότι τα προτεινόμενα από το Βέλγο ειρηνιστή μέτρα θα είναι αποτελεσματικά. Αμφιβάλλω ακόμη αν, στο κοντινό τουλάχιστο μέλλον, θα βρεθεί τρόπος να λύνουν οι λαοί τις διαφορές τους με μέσα ειρηνικά, χωρίς αιματοχυσία και ερήμωση της γης. Είναι σκληρή του ανθρώπου η καρδιά και το συμφέρον τον τυφλώνει. Όμως πρέπει να περιμένουμε ότι θα καλυτερέψει, δε θα χειροτερέψει η κατάσταση, αν κάτω από την πίεση των πραγμάτων (και τέτοια είναι ο φόβος της ολικής καταστροφής από τις καινούργιες πολεμικές μηχανές) αποφασίσουμε κάποτε να δώσουμε άλλη διέξοδο στην κερδοσκοπική μανία μας και απειλούν να κάνουν μια μέρα πυροτέχνημα τον πλανήτη μας. Γιατί τότε επιτέλους θα έχει, αν όχι εξαλειφθεί, τουλάχιστο περιοριστεί μια από τις πολεμογόνες⁵ αιτίες : η από μακριά πυροδότηση του πάθους και της μωρίας».

1.pacifism scientifique»= επιστημονική φιλειρηνικότητα

2.ιερεμιάδα = θρηνώδια, η μεμψίμοιρη και απαισιόδοξη παρουσίαση μιας κατάστασης

3.πολεμοχαρής= αυτός που επιθυμεί σφοδρά την διεξαγωγή πολέμου

4.κανίβαλος = απολίτιστος, πρωτόγονος

5.πολεμογόνος= πολεμοχαρής

Ε. Π. Παπανούτσος, (Οι δρόμοι της ζωής, εκδ. Φιλιπότης, Αθήνα 1979)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το ποίημα του Άγγελου Σικελιανού, «Γράμμα από το μέτωπο» (Από τους Επίνικους Β' (1940-1946), Λυρικός Βίος Ε', 1946, πρώτη έκδοση) αναφέρεται στα δεινά του πολέμου και στην αδιαφορία πολλών ανθρώπων, που αγνοούν τις τρομακτικές και ολέθριες συνέπειες που μόνο αυτός μπορεί να αποφέρει ...

[Αρχή Σελίδας 4]

Γράμμα από το μέτωπο(1)

«Σου γράφω... Κι όμως τόση είν' η σιγή που με κυκλώνει,
που, λέω, αν άντεχα τα χείλη θ' άκουες τη φωνή μου...

Εχτές ακόμα όλο βροντούσε το κανόνι,
σα να βρουχιούταν γύρω-γύρω στις κορφές λιοντάρια
σ' άγρια σφαγή κι απάνωθέ μας οι ατσαλένιοι
γυρνούσαν γυπαητοί, γυρνούσανε ολοένα,
τον ίσκιο ρίχνοντας του Χάρου και το Χάρο
στα νύχια τους κρατώντας...

Αλλ' απ' όλα

είναι τρανότερη η σιγή π' ακολουθάει
κατόπι από τη μάχη σα βαθιά μας
το μεσότοιχο της ζωής και του θανάτου
γκρεμίζεται κι ολόγυμνη η ψυχή μας,
θωρώντας ζωντανούς και πεθαμένους
να τους τυλίγει γύρα ένα σουδάρι (2)
μονάχα, το σουδάρι του χιονιού, δεν απαντέχει
σαν άλλοτε ένα ξύπνημα, μα κάποιαν
ανάσταση από σάλπισμα μεγάλο –
μια ανάσταση σε ορίζοντες που πρώτα
ξυπνώντας δεν τους ζούσαμε...

[...]

Μα οι άλλοι;.. Ακόμα είναι πολλοί αυτού κάτου;
Αυτοί που στο ζεστό τους το κρεβάτι
τρεμολογάν να ονειρευτούν το χιόνι,
μα απ' τα παχιά τα στρώματά τους ξάφνου
πετιόνται ωσά βρυκόλακες να μούνε
στον ψεύτικό τους τάφο να γλυτώσουν
μιαν έρμη ζωή, που οι ίδιοι ορίζοντές της
πλατύτεροι απ' τον τάφο αυτό δεν είναι –
αυτοί που τρέμουνε του λαού τη γλώσσα
σαν άκουσμα σειρήνας;..
Πες μου φίλε...

Σημειώσεις

1 το πολεμικό μέτωπο των εχθροπραξιών μεταξύ Ελλήνων και Ιταλών στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

2 (το) σουδάρι= το μαντήλι

ΘΕΜΑ Α

Να γίνει περίληψη των παραγράφων 2 και 3 του κειμένου 1 σε 70-80 λέξεις

(Μονάδες 20)

[Αρχή Σελίδας 5]

ΘΕΜΑ Β

1. Να βρείτε αν οι παρακάτω προτάσεις από τα Κείμενα 1 και 2 είναι Σωστές ή Λανθασμένες με ένα Σ ή Λ δίπλα σε κάθε περίοδο. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις με τα αντίστοιχα χωρία μέσα από τα κείμενα :

- α. Με την ειρήνη οι άνθρωποι και οι λαοί ζουν δυσαρμονικά, αφήνοντας ανέφικτους τους στόχους και τις επιδιώξεις τους (Κείμενο 1)
- β. Δεν δαπανώνται τεράστια χρηματικά ποσά σε περιόδους πολέμων ή σε περιόδους προετοιμασίας για έναν πόλεμο. (Κείμενο 1)
- γ. Η παροχή ανθρωπιστικής παιδείας θεωρείται απαιτούμενη για τη δημιουργία καθολικών και συνετών προσωπικοτήτων που θεωρούν την ειρήνη ως ύψιστο αγαθό (Κείμενο 1)
- δ. Ο Βέλγος καθηγητής της κοινωνιολογίας του πολέμου στο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών θεωρεί τον πόλεμο ως κοινωνική νόσο. (Κείμενο 2)
- ε. Ο Παπανούτσος αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα των λύσεων που προτείνει ο στρατηγός Werner (Κείμενο 2)

(Μονάδες 10)

2. Το κείμενο 1 ανήκει στο γραμματειακό είδος του άρθρου. Να βρείτε 2 στοιχεία από το κείμενο που να το πιστοποιούν.

(Μονάδες 10)

3α. Τι είδους τροπικότητα δηλώνεται στην πρόταση που βρίσκεται στον ευθύ λόγο ; Να γίνει η μετατροπή αυτής της πρότασης ώστε να δηλώνει 1) δυνατότητα και 2) επιθυμία.

-Ο Βέλγος καθηγητής της κοινωνιολογίας του πολέμου στο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών αναφέρει το εξής : «Πρέπει να μελετήσουμε τον πόλεμο».

(Μονάδες 5)

4. Ο συγγραφέας του Κειμένου 2 έχει σκοπό να πείσει τους αναγνώστες ; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας διαλέγοντας 2 γλωσσικές επιλογές και 1 τρόπο πειθούς μέσα από το κείμενο 2 και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο είναι το βασικό θέμα που απασχολεί τον ποιητή στο συγκεκριμένο ποίημα και ποια στάση δείχνει να υιοθετεί ο ποιητής απέναντι στο θέμα που πραγματεύεται στο ποίημά του; Να στηριχθεί η άποψή σας σε 3 τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες. Ποια είναι η δική σας στάση απέναντι στο θέμα;

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης οργανώνεται στο πνευματικό κέντρο του

1ο Κτήριο: Ελευθερίου Βενιζέλου 142 (2^{ος} & 3^{ος} όροφος), Τηλ. 2109315119

2ο Κτήριο: Ελευθερίου Βενιζέλου 271 (2^{ος} όροφος), Τηλ. 21098433043

<http://www.triptycho.edu.gr> - triptycho@gmail.com - www.facebook.com/triptycho

[Αρχή Σελίδας 6]

Δήμου σας μια εκδήλωση για την ευαισθητοποίηση των πολιτών στη διαφύλαξή της. Ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας καλείστε με βάση τα προαναφερθέντα κείμενα να εκφωνήσετε μια ομιλία με θέμα τη θετική συνεισφορά της ειρήνης, αλλά και τους τρόπους εξασφάλισης αυτής. (350-400 λέξεις)

(Μονάδες 30)

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ